

ABONAMENTUL

Pe un an . . . 28. — Cor.
Pe jumătate an 14. —
Pe 3 luni . . . 7. —
Pe o lună . . . 2.40 .

Pentru România și
străinătate :

Pe un an . . . 40. — franci

Telefon
pentru oraș și interurban
Nr. 750.

ROMÂNUL

REDACTIA
și ADMINISTRAȚIA.
Strada Zrinyi N-rul 1 a.

INSERTIUNILE
se primesc la adminis-
trație.

Mulțămite publice și Loc
deschis costă șirul 20 fil.
Manuscrisele nu se în-
napoiază.

Fapte și consecințe.

Viena, 26 Ianuarie.

Se împlinesc atâtea luni de când liniștea Peninsulei Balcanice nu poate fi restabilită. Atâtea luni de când cabinetele marilor puteri sunt în fierbere. Toate demersurile, toate sfaturile conciliante, nenumăratele note, răspunsuri și presiuni au rămas zadarnice în fața intransigenței Puterilor aliate, în special a Bulgariei, în fața cerbiciei Imperiului Turcesc.

Cu toate acestea marile Puteri n'au desferat. Ele socot c'ar mai putea pentru ultima oară să stoarcă un succes diplomatic în fața grozavei realități a nimicirii unui Imperiu.

Nota colectivă de acum câteva zile trebuia să fie ultima lovitură iscusită. Iată însă că dânsa a eșuat și în loc de a potoli avântul războinic al Turcilor, l'a exaltat întărindu-l puternic.

Reacțiunea turcă e explicabilă. Ea e firească atunci când ne gândim că se întâmplă în prezenta nimicirii ei. Ea e, până într'un punct, nimbul luminos care v'a înconjurat fruntea viitorului dispărut.

Ea nu poate fi însă salvatoare. Asta e sigur. Spazmul acesta nervos nu va putea reînvia ființa colosului trup înțepenit de multă vreme.

Enver-bey nu e o putere elementară izbucnită acum puternic, necunoscută până azi, omul providențial care să ridice masele într'o vijelie nebună, salvatorul născut din zvârcolirile morții grozave, Enver-bey nu poate fi trimisul divinității salvatoare. El e

un om cu trecut în imperiu, ce-i drept cu un trecut frumos, cu legături vechi, cu prietini, cu dușmani. Un om care prin acțiunea lui în fruntea comitetului „Uniune și Progres” a dărâmat zidurile vechiului regim absolutist. O forță care a adunat în jurul lui pe lângă prietini și dușmani de moarte. Tot astfel și colegii lui de cabinet, Izet-Pașa și Mahmud-Şeiket-Pașa.

Astfel de oameni nu pot face minuni providențiale. Pentrucă o minune ar fi să se poată reconforta condamnatul pământ turcesc.

Care va fi deci folosul revoluției din Constantinopol? Va putea noul cabinet să salveze pierderea Adrianopolului? Intrebări grele condiționate în cea mai mare parte de atitudinea marilor Puteri, de îndărătnicia Bulgariei.

Indărătnicia Bulgarilor! Rare ori un război a pus în mișcare atât de intens firul relațiilor internaționale, rare ori învingătorii unor lupte au fost atât de bine răsplățiți, dar mai ales rare ori să se fi văzut din partea puterilor mari atâta solidaritate și îndârjire în susținerea unui popor.

Ne gândim de multe ori. Merită oare alianții balcanice atâta sprijin, atât sacrificiu, atâta renunțare la liniște din partea unei Europe întregi?

Pentru ce? Pentrucă Bulgarii vor să ia numai decât Adrianopolul! Un oraș necucerit militarmente, o provincie nelocuită de conaționali!

Știm. Problema în esența ei nu trebuie pusă astfel. Firele dese ale acestei chestiuni își au capetele lor în ascunzișuri mai întunecoase. În fața lumii însă, de formă, lucrurile

se expun astfel. Și dacă se expun astfel ele trebuie astfel coordonate ca să nu dea naștere la nedumeriri îndreptățite.

Tripla antantă prin politica ei de prietenie cu micile state balcanice a căutat de multă vreme dărîmarea imperiului turcesc, și înlocuirea lui cu alte unități mai mici ușor de condus și intimidat. Rusia în special a ținut la acest lucru cea mai hotărâtă. Procesul acesta dăinuște de mult. El trebuie căutat tocmai în timpurile războiului Crimeei — când încă nici nu se știa de o triplă antantă —; a continuat apoi în vremile neconținutelor războaie din Peninsula Balcanică, care au zdruncinat adânc imperiul turcesc, care ne-a adus războiul grecesc, războiul sârbo-bulgar și în fine războiul ruso-româno-turc.

Urmările acestor neconținute războaie au fost întărirea micilor state balcanice încurajate mereu de Rusia, iar pe de altă parte desărgirea imperiului lui Osman.

Ca o contrabalansare a acestei acțiuni, Tripla alianță, Austria și Germania în special a căutat să vină în ajutorul Turciei. Firește nu din dragoste curată ci din vădite interese teritoriale și economice. În înțelegerea aceasta a fost atrasă și România până la un punct, România atât de mult înșelată și desamăgită în speranțele ei față de Rusia.

Din acest moment Turcia a devenit față de marile Puteri un teritoriu de disputat. Franța atât de angajată prin capitalurile ei în Turcia s'a dat de partea Rusiei, Anglia de asemenea.

Când izbucni războiul balcanic Tripla alianță nici nu se putea gândi la o schimbare radicală de frontieră. Ea ceruse doar sus și

Cronică din Paris.

Morala alegerii dlui Raymond Poincaré. — Aniversarea mortului Paul Verlaine. — Reichstagul împotriva abatelui Wetterlé. — Noul ministru francez.

Paris, 23 Ianuarie.

Poincaré este așadar președintele republicii.

Câteva zile au trecut dela această alegere și entuziasmul francezilor se menține tot atât de exuberant ca în ziua congresului dela Versailles. Și toată lumea mărturisește că dela alegerea lui Thiers până acuma, marele eveniment al numirii unui nou președinte n'a stârnit nici odată, nici lupte atât de aprige în jurul unei de vot și nici o mulțumire așa de radioasă. Cu alegerea lui Poincaré, Franța a dovedit că intră într'o fază nouă de dezvoltare socială rupând-o în mod definitiv cu starea de spirit falsă și apăsătoare, care de două decenii încoace îi îngreunează mersul înainte. Alegerea lui Raymond Poincaré, academician și o inteligență vioaie și elegantă, însemnează de fapt risipirea supremă a brumei socialiste, cu puzderia ei de sofisme și de visări utopice și primejdioase.

Avem acum în capul statului un bărbat de mare valoare, un caracter original, o minte de sine stătătoare. Dela vanitosul și mediocrul Felix Faure încoace, scaunul presidential a fost

ocupat în Franța de oameni a căror virtute civică și ale căror calități de cinste și de ordine sunt inatacabile, într'adevăr, dar cari au înfățișat nu cu destulă strălucire o națiune strălucită cum e cea franceză. Dnii Loubet și Fallières au fost mai mult niște figuri decorative și nici decum niște personalități. Astfel a voit estetica socialistă, această estetică bizară, care se îndepărtează sistematic de tot ce este valoare, independentă, elegantă și tradițiune. Mentalității socialiste îi repugnă orice este distins și consfințit de un trecut bătrân. Cine nu știe cu câtă ură bunăoară privesc socialistii din Franța la înalta instituțiune a Academiei? D. Raymond Poincaré, președintele de azi este academician.

Dela nefasta afacere Dreyfus, nivelul moral al politicii interne a Franței nu a fost întotdeauna ce a trebuit să fie. Prea multe lupte meschine i-au răscolit arena. Prea tare a răsunat glasul socialistilor, îmboldiți pe furis de apetiturile de dezordine semită. Această cuasi-supremație a unei democrații extravagante și-a avut însă epilogul la ultimul congres din Versailles, când dnii Combes și Jean Jaures au făcut tot ce le-a stat în putință spre a asigura căderea dlui Poincaré. Eforturi vane! meschinării inutile! Omul care reprezintă azi Franța, nu o va înfățișa numai în mod platonice ca predecesorii săi, ci va ști să și contribuie la guvernarea ei, asigurându-i acea unitate în politicele interne și externe, unitate pe care socialistii o con-

sideră nici mai mult nici mai puțin ca pe un abominabil act de despotism. Ei nu vor să înțeleagă că o republică nu poate să prospereze cu adevărat decât atunci când sfintele principii de libertate pe cari se razimă nu sunt înecate în exces. Și până azi, anarhia socială, sau mai bine zis, fantoma anarhiei sociale a făcut destul rău Franței.

Antica și măreața națiune franceză și-a dat în sfârșit seama la acest adevăr. De unde, jubileul într'adevăr nemai auzit, cu care a fost primită alegerea lui Raymond Poincaré. O mentalitate uzată dispăre cu ziua de azi; o altă nouă îi ia locul. Ea se bazează mai mult pe cunoașterea adevărată a sufletului și cerințelor omenestii, și va evita de sigur erorile unei epoci de vizionari. Iată care este pentru mine morala alegerii la prezidenția republicii, a academici-anului Poincaré.

A mai trecut un an dela moartea lui Paul Verlaine; și ca în toți anii prietenii și admiratorii poetului au serbat această aniversare. Un cer trist se întindea deasupra grădinei Luxemburg, o brumă melancolică plutea în văzduh. În fața statuei de marmoră a dulcelui cântăreț, Dl Lepelletier ne-a evocat în cuvinte bine simțite care a fost viața și opera lui.

Și privind la chipul de peatră a poetului, alb în mijlocul peluzei verzi, la acel chip de Socrate cu ochii și gura copilărești, îmi ziceam că d. Lepelletier nu e complex în cuvântarea sa. Ce a fost Verlaine, o știm cu toții; cunoa-

tare respectarea „stărilor dinainte”! Europa întreagă, puterile aliate garantaseră acest lucru.

Iată însă ca avântul războinic al micilor state rupând înguste paragrafe ale înțelegerilor anterioare, se năpustesc cu vigoare asupra bietului Turc și-l silesc să se retragă bătut până aproape de Constantinopol. „Starea dinainte” a căzut dela sine.

Triplă se găsea deci, într-o poziție dificilă. Și pentru că dintre mai multe soluții cea mai prielnică e aceea care asigură mai multe avantaje întâi persoanei tale, triplă a părăsit pe „buna amicică Turcia” și s'a dat de partea antantei!

Primul pas a fost greu de făcut. — ceilalți au mers mai ușor. Iscălirea „notei colective” s'a făcut fără nici o muștrare de cuget. Iar acum presa austriacă semi-oficioasă socoate că încercarea revoluționară a Turcilor de a-și salva țara e „tardivă”! Prin urmare interesul economic și politic al Triplei nici el nu va fi periclitat chiar față de noii stăpâni ai Peninsulei! Nu discutăm mai mult. Ar fi să scrutăm lucruri întunecoase, ar fi să găsim prea multe decepții în niște făgăduinți care se arătau pline de optimism.

Așa dar când se arată atâta îndărătnicie din partea marilor Puteri de a garanta Bulgarilor Adrianopolul să nu vedem în acest gest mărturisirea cine știe cărui sentiment de dreptate și cavalerism, ci să înțelegem că în dosul acestor frământări „diplomatice” se ascunde aceiași veșnică goană după satisfacerea intereselor personale de neam.

Eri aveam o Turcie tributară politicește și economicește Europei, azi, mâne, vom avea o Bulgarie la fel.

Cu arma la picior. Zilele trecute s'au ținut în Viena importante consfătuiri, în cari s'a sulevat chestiunea măsurilor militare dela granițele monarhiei și s'a pus întrebarea că oare n'ar fi oportun să se renunțe la acele măsuri. Au urmat apoi tratative cu Rusia și Germania, pentru a se ajunge la înțelegere cu aceste puteri, ca rezerviștii să fie concediați și efectivul trupelor să fie redus iarăș la normal. Pourparleurile au fost încoronate de succes, mai cu seamă că în

urma tratativelor de pace din Londra se spera că încheierea păcii nu mai întâmpină nici o piedecă și astfel se spera că în 28 Ianuarie se va începe desarmarea. Mult a contribuit la aceasta și raportul guvernului militar al Bosniei și Herțegovinei, generalul de infanterie Poțiorek, care a petrecut zilele aceste în Viena. Raportul acesta a desvălit adevărata dispoziție morală și spirituală a trupelor dela graniță, a arătat că în soldați serviciul cu arma la picior ce ține neînterupt de trei luni de zile a deșteptat un simț de nesiguranță, simțul că se află între război și pace și astfel s'a provocat o depresiune a stării lor sufletești. Vărsarea de sânge ce a săvârșit-o corporalul Rschadek în Novesnie contra camarazilor săi, rănind grav 5 soldați se explică, ca o urmare a dispoziției dominante, din care rezultă cazuri de melancolie și accese de nebunie. Generalul Poțiorek, a stăruit din cauza aceasta la cercurile competente din Viena ca, pe cât e posibil, trupele să fie înlocuite. Tratatulele din Londra dădeau speranța, că va fi posibil a concedia soldații și pe 28 Ianuarie era plănuită ziua începerii concediilor. Revoluția junilor turci a răsturnat însă toate planurile, creiând o nouă situație și astfel concedierile și desarmarea a fost deocamdată amânată.

Atitudinea deputaților disidenți. Ziarele guvernamentale scriu cu multă amărăciune despre atitudinea mai mult decât ostilă a deputaților ieșiți din sânul partidului muncii. Declarațiile de Sâmbătă ale deputatului disident Sândor Pál au căzut ca o lovitură de măciucă asupra capetelor celor din tabăra guvernului. O critică atât de aspră, nimerită și în același timp atât de competentă ca aceea pe care a făcut-o guvernului și majorității deputatul Sândor Pál în adunarea comercianților și meseriașilor din Budapesta, n'o putea face decât omul care a pătruns adânc în toate mizeriile aceluia guvern și majoritatea parlamentară și în cele din urmă, scârbit în cea mai mare măsură, s'a văzut silit să rupă orice legătură cu tovarășii de mai înainte. Vorbind de reforma de dare a guvernului, a criticat-o nu numai pe aceasta ci toate legile și reformele ce le-a votat majoritatea până acum și ce mai are de gând să voteze, iar politica pe care o urmează guvernul nu e decât o perfidie, prea transparentă pentru ori cine care-și dă seama pe de o parte de promisiunile pe cari le-a făcut guvernul când a venit la putere, iar pe de alta, de activitatea dezastruoasă pe care a desfășurat-o acest guvern dela început și până astăzi. Guvernul dlui Lukács nu reprezintă nici voința țării și nici pe a dinastiei și prin urmare, neavând nici o rațiune de a fi, va trebui să plece cât mai în grabă.

ștem toate amănuntele vieții lui de vagabond mistic și păgân, virtuos și pervers, plin de voie bună dar cu voința ușoară ca un fulg, pe care vânturile potrivnice ale existenței o făceau să oscileze atât de des — da, cunoaștem întreaga lui viață minată de mizerie și de absint, și o peră lui o cunoaștem tot așa de bine; dar d. Lepelletier ar fi avut atâtea lucruri interesante de spus asupra influinței pe care a exerciat-o Verlaine, nu numai în Franța, dar și aiurea.

Căci rolul acestui poet încântător a fost enorm. După moartea lui Victor Hugo, se părea că în poezie nu va mai fi nimic de spus, după romanticul titan. Școala parnasiană în cap cu Leconte de Lisle, a încercat chipurile să dea poeziei franceze o direcțiune nouă. Sub condeiul măestru însă al lui de Lisle, Victor Hugo a fost continuat, cu toată aparenta îndrăzneală a acestei afirmări — el a fost continuat și suflul epic, în elocvența care-l caracterizau. Adevăratul șef al unei școli noi, absolut nouă, a fost de fapt Paul Verlaine.

Din poezia lui fragedă, naivă, dulce, de o ne mai cunoscută putere de evocare, elocvența e cu desăvârșire înlăturată. Nici simbolist și nici decadent, cum spun ignoranții, Verlaine a fost înainte de orice un harpist fermecător, un cântăreț al strunelor celor mai ascunse și delicate ale sufletului omenesc. Versurile lui sunt nemuritoare nu atât prin cele ce spun, cât prin sentimentele și viziunile pe cari le deșteaptă în noi. Nu! el nu a fost nici simbolist și nici deca-

dent, dupăcum îl etichetează acei cari nu pot gusta nimic fără vre-o etichetă oarecare — ci un mare cântăreț pur și simplu, mare nu fiindcă a cântat spectacolele mărețe ale firei, ci fiindcă știe să fac să vibreze în cetitor unele coarde sufletești de a căror existență nici nu știam. Și dupăcum n'a fost simbolist, el n'a fost nici șeful intitulat al vreunei școli, precum singur a mărturisit-o în 1891, cu prilejul faimoasei anchete literare făcută de andemânatecul și vioul Jules Huret, anchetă, care a stărnit atâtea polemici în cercurile literare ale Europei. Șef, Verlaine este într'adevăr, dar el a devenit aceasta după moarte, prin influința nemăsurată pe care a avut-o asupra poeziei moderne. Este drept să spunem că geniul lui poetic a fost, vai! pricina atât de multor imitațiuni stângace sau imbecile!

Iată ce a uitat să ne amintească acum șase zile d. Lepelletier, și iată la ce mă gândeam eu în fața statuei albe a poetului, în vreme ce bruma iernei plutea melancolic deasupra noastră, sfâșiindu-se prin copacii desfrunziți ai admirabilei grădini.

— Era și de așteptat. Analogia acțiunii abatelui Wetterle cu cea a părintelui Lucaciu se prelungeste. Aceleași răcnete și acuzări inutile cu care tribunalul român a fost primit în Ungaria, după triumfalul său turneu în regatul românesc, l'au întâmpinat și pe deputatul alsacian în Reichstag, la întoarcerea sa din Franța. Acelaș șovinism violent îi aruncă în față vorbe

Diferendul româno-bulgar.

București, 13 Ianuarie.

Nu de puține ori, soarta unui popor, ca și a unui individ, depinde de o singură împrejurare, favorabilă sau defavorabilă; așa, o împrejurare care ar fi schimbat, ori într-o dată, rezultatul războiului din 1877—78 prin consecințe directe și indirecte, ar fi putut aduce neplăceri mari atât Rușilor, cât și mai cu seamă vecinilor noștri, Bulgari. Este știut, în general, și în deosebi vecinilor noștri, după cum s'a recunoscut de toți, cei ce au tratat chestiunea, că intervenției armatei române, atât dela timp, se datorește schimbarea stărei, atât de grave, în care lupta puse pe armata imperială rusă; precum asemenea, că numai grație înfrângerii zdrobitoare a armatei turcești, s'a făcut posibilă Bulgariei starea de dezvoltare la care a ajuns din ori ce punct de vedere. Nici un fapt nu poate fi privit izolat, ci în legătură cu o mulțime de altele: fiind determinat de unele și determinând pe altele; paralizarea rezultatelor strălucite ale armatei ruse, și cu atât mai mult învingerea acelei armate, ar fi îngreunat strașnic jugul opresiunii turcești, sub care Bulgaria gemea.

România, care pe cât de glorioasă, pe atât de nedreptățită a eșit din războiul Ruso-Româno-Turc, a modificat în favoarea cauzei bulgare o înlanțuire de fapte cari puteau fi funeste principatului bulgar.

Este asemenea în deobște cunoscut că deși marele și glorioșul imperiu al Rusiei, la începutul războiului, a ezitat să primească ca și armata română să ia o parte activă, în războiul de peste Dunăre, totuși, vedea cu ochi buni și primea rezultatele simpatiei, cu cari Românii favorizau principatul opresat înlesnind tot ce era necesar să serve direct sau indirect armatei ruse spre a beneficia de toate mijloacele utile izbândei. Toate acestea, alăturate cu concursul efectiv, dat de armata română, sub conducerea viteazului și glorioșului ei cap, nu sunt de mică importanță, nu pot și nu trebuie să fie uitate.

Se știe asemenea, că într'un moment dat, prin viguroasele lupte ale Turcilor, cu toată

mari, crunte și fără sens. Și mândra semănată pe care a păstrat-o pe vremuri părintele Lucaciu este azi și atitudinea abatelui Wetterle. La vijelia pe care a stărnit-o prezența sa în Reichstag, el a răspuns cu o calmă energie: „Mi-e sufletul francez și francez va rămâne. Dacă ați ști cu cât ar fi mai înțeleaptă o situațiune mai omenească făcută alsacienilor, decât zadarnicile opreliști, la cari ne supuneți. Atât de zadarnice, într'adevăr...”

Șoviniiștii germani au replicat firește cu anatemă și cu amenințări. Cât de ciudată este conformația acestor naturi primitive, cari își închipuiesc că pot supune și anihila prin brutalitate sufletul unui neam. Și mă gândesc la vorba așa de profundă a lui Anatole France: „Cum nu văd aceia cari încearcă să transforme prin violență sufletul și limba unui popor, că se luptă, nu cu morile de vânt, ci cu o forță mult mai formidabilă, prin aceia că scapă controlului brutal al omului. Este îndeajuns că răutatea umană se exercită asupra fenomenelor materiale ale vieții. Ea nu se poate în nici un caz atinge de acea putere considerabilă și ascunsă, care se numește conștiință...”

— Noul minister s'a constituit în mod definitiv, sub șefia dlui Aristide Briand, ministrul de justiție al fostului cabinet Poincaré. Noul șef al guvernului francez este unul din acei bărbați mai mult decât eminenti, cari, în împrejurări date, se pot ridica până la acele înălțimi uriașe cari însemnează o dată în destinele unui popor.

vitejia armatelor rusești, o mare parte a acestor armate: partea aceea în care se afla chiar cartierul imperial rus, se găsea grav amenințată de un quasi dezastru. Este cunoscută iarăși telegrama Marelui Duce Nicolae, (prezintată congresului din Berlin) prin care s'a apelat la cooperarea armatei noastre, cu armatele imperiale rusești. Rezultatele cooperărilor sunt și ele destul de cunoscute și au fost apreciate și confirmate de oamenii mari, ai Marilor Puteri ale Europei. N'a fost nimeni, care să judece cu imparțialitate și să nu-și afirme convingerea, că cu acel prilej, înțeleptele proceduri ale Suveranului nostru, ce a comandat o mare parte din armatele rusoromâne, cari luptau, și eroica acțiune desfășurată în luptele de peste Dunăre, au fost de mare folos cauzei atât de sfinte pentru care oștenii luptători, ruși și români, și-au sacrificat viața vărsându-și sângele pe pământul Bulgariei, cu un devotament demn de toată admirația.

Cu toate acestea, Românilor, deși factorii importanți ai rezultatului dat de războiul din 1877—78 (deși beligeranții și ei) nu li s'a creat decât nedreapta situație prevăzută de congresul din Berlin; căci, nu numai că li s'a tăgăduit dreptul de a trata direct cu vrăjmașul comun, dar acel congres hotărînd pierderea Basarabiei, le-a impus o compensație în condițiuni mult mai rele decât acelea ce chiar Rușii obținuseră, prin pacea dela San-Stefano, prin care cu privire la Dobrogea se determina o limită între noi și statul bulgar, cu mult mai întinsă, cu mult mai dreaptă și mai conformă cu principiile de strategie ale artei militare, ceea ce făcea ca ceea ce se da să confie și o înțeleaptă prevedere pentru trănicia amicitiei dintre noi și Bulgari. Dorim sincer și urăm din inimă Bulgarilor, vecinii, și până acum amicii noștri, să-și dobândească pe deplin drepturile lor la revendicările la cari pot aspira, fără tendințe sau visuri de cuceriri și nedreptăți.

Dacă prin congresul dela Berlin, împrejurările au făcut ca din războiul Ruso-Româno-Turc, să ne alegem cu zisul rezultat, s'ar impune ca vecinii, și până acum amicii noștri Bulgarii, să fie cei dintâi, cari din spirit de

dreptate, de recunoștință și înțelepciune să pledeze înșiși, pentru rectificarea hotărului dintre România și Bulgaria, în modul unic prin care pacea și amicitia, între noi și dânșii, să fie pentru totdeauna asigurate.

Prin cele dintâi propuneri ce se pregăteau a se discuta relativ la diferendul româno-bulgar, oamenii însemnați, patrioți buni și luminați ai Bulgariei, ca și presa bulgară, recunoșteau și simțeau trebuința de a se îngriji să înlăture pentru totdeauna orice motiv de neînțelegere, între poporul nostru și cel bulgar. Relativ la chestia Dobrogei, s'a zis că Bulgaria ar oferi să renunțe expres, și pentru totdeauna, la această parte a țării românești; cuvântul însă, de renunțare, nu numai că era jicnitor pentru noi, binefăcătorii și amicii Bulgarilor, dar era și nedrept; căci, câți cunosc bine istoria, și nu sunt de rea credință, știu, că Dobrogea ni se cuvine, și că pe nedrept ne fusese răpită.

Apoi, verificându-se populația ce o locuiește din punctul de vedere al naționalității ce o ocupă, Bulgarii nu au, în favoarea lor, nici măcar pretextul de a fi locuitori în majoritate de Bulgari.

Dacă însă Bulgaria ar stărui să ne împingă la arme, lupta la care s'ar ajunge ar fi de sigur una din cele mai crâncene și cu folos pentru ori cine alt, de mare pagubă însă pentru oricare dintre noi și mai ales pentru Bulgaria.

Noi ne-am dobândit independența și regalitatea prin vitejia și vărsarea sângelui fiilor țării noastre și cu toate faptele strălucite, recunoscute de istoria veacurilor, nici prin mințe nu ne trece a urmări cuceriri; n'am dori să ajungem decât la triumful drepturilor noastre în general. Românul, nu e ațâțător din fire, dar ori de câte ori e vorba să înfrunte tendințe nedrepte sau rea voință împotriva lui, e plin de energie. Și e legitim să voiască să i se respecte drepturile, cum respectă el pe ale altora fiindcă știe a-și respecta și datoritiile.

Victorii obținute de viteza armată bulgară, contra Turcilor (cari erau atacați din toate părțile de atâția inamici și în niște grele momente de refacere) i-ar putea oare zăpăci

pe vecinii noștri Bulgari până a voi să provoace o luptă pe nedrept și mai cu seamă cu noi cari am dat totdeauna dovezi că în toată atitudinea noastră războinică, în toate cazurile, am pus pe gânduri și am știut să înfrângem cerbicia celor ce au căutat a ne răpi drepturile?

Pentru ce s'ar opune a sfârși cu bine cu noi, nu prin renunțare, ci prin recunoașterea expresă a dreptății noastre în folosul ambelor țări, cu mari interese comune.

Eu cred că atitudinea noastră înțeleaptă, care a evitat o conflagrație generală și prin mijlocul căreia, Bulgaria și-a putut întrebuiți toate forțele ei aruncate în contra Turciei și care a servit prin urmare, în același timp păcii puterilor mari și, mai cu seamă, triumfului Bulgariei, nu numai că nu poate fi considerată ca un motiv de neobținere a dreptului nostru, ci dinpotrivă ca unul de consacrare a lui, măsură de dreptate contra căreia chiar cea mai simplă cârtire n'ar trebui să aibă loc.

A recunoaște cuiva un drept, printr'un tratat, lipsind pe cel căruia i se recunoaște acel drept, de mijloacele prin cari și l-ar putea apăra, în contra ori căruia rău voitor, este a nu recunoaște nimic; mai cu seamă, când se pot petrece evenimente periculoase, ce ar decurge din neînțelegeri între alte puteri mari, evenimente ce nu se pot cunoaște de pe acum.

Este evident, că Dobrogea, n'ar putea fi bine apărată, contra nimănui, fără o serioasă rectificare a hotărului dintre noi și Bulgaria.

Pentru apărarea Dobrogei, ne trebuiesc puncte strategice (obiective) cari să comande împrejurimile și un teren suficient pe care să poată opera armata de apărare.

Nu expun motivele serioase de strategie și tactică militară, fiindcă ar fi să repet cu mai puțină competență cele ce s'au scris de dnii generali Ionescu, colonel Teodorof și alții.

Sunt convins că Înțeleptul și valorosul nostru Monarh, cap al armatei, cum și șefii generali între cari și d. ministru de războiu, precum și oamenii mari de stat ai țării și toți cărora le incumbă datoria de a prevedea eventualitățile și a îngriji de tot ce trebuie făcut ca să fie în orice moment gata, au și luat toate măsurile trebuitoare.

Toți ofițerii armatei noastre, până și cei din rezervă și retragere, între cari veteranii din războiul din 1877—78, au încunostințat autoritățile militare, că sunt gata ori când și contra ori cui, să primească a lupta la orice chemare, pentru a da o nouă dovadă că sunt demni fii ai patriei. Camerile au acordat armatei tot concursul lor.

Mă aștept însă, și lucrul e chiar probabil, ca acest diferend să se tranșeze cu bine, căci la mijloc este o chestiune de interes comun, pentru Bulgaria ca și pentru România.

Apoi, nu se știe dacă cei cari ar încuraja o altă soluție, n'ar veni timpul să-i tragă el folosul, în detrimentul nostru, al tuturor națiunilor mici din Balcani, și aceasta în condițiuni ca Bulgaria (mai cu seamă) să fie chiar dânsa cea mai amărită și nedreptățită.

Col. Ștefan Șoimescu,

Lacrimi.

A plâns fetița visătoare
Iubitu-i când s'a nstrenat
A plâns și 'n lacrimi arzătoare
Iubirea primă și-a 'ngropat.

A plâns ostașul în robie
Cu grele lanțuri ferecat
Și 'n lacrimi pentru neam — moșie
Speranța toată și-a 'ngropat.

A plâns eroul cu trofee
Iubita când l'a înșelat
Și 'n lacrimi pentru o — femeie
Credința 'n oameni și-a 'ngropat..

Am plâns și eu — am plâns zdrobită
Când visurile mi-au sburat
C'atunci în lacrimi — istovită
O lume 'ntreag' am 'ngropat..

Maria Cioban.

Cine nu-l admiră în Franța pe bretonul voluntar, profund, plin de aceia energie calmă care este adevărata vigoare sufletească?

Ministerul cel nou, va urma să lucreze în direcțiunea pe care d. Raymond Poincaré a imprimat'o treburilor publice de aici. Ce păcat că acestui grup de energii îi lipsesc admirabile personalități ale dlor Millerand și Delcassé. Cel dintâi știți în ce împrejurări s'a retras din capul ministerului de războiu; d. Delcassé la rândul său a demisionat și el din ministerul marinei, unde a dat dovezi strălucite a strălucitei sale puteri de organizare. Venerabilul și eminentul Leon Bourgeois, s'a retras și el din pricini de sănătate.

Elementele noi ale noului minister sunt: Baudin, la marină, Younart la afacerile străine, Jean Morel la colonii. În definitiv cabinetul se prezintă sub cele mai bune auspicii.

C. R. B.

**PRIMA ȘI CEA MAI VECHIE
CASĂ DE CLAVIRE este a lui
FRANZ ȘI ALBERT RENNER**
Timișoara-Josefin str. Hunyadi 12

**Mare asortiment de
PIANE, PIANINE ȘI HARMONII.**

Calitatea cea mai bună. (Re 128) Prețuri ieftine

Congresul socialiștilor.

Delegații străini. — Ultimatul muncitorilor. — Trăiască greva!

Arad, 27 Ianuarie.

Ziua de Duminecă, 26 Ianuarie n., va rămâne o dată memorabilă în istoria sbuciumărilor partidului social-democrat din Ungaria. Ieri s'au întrunit în Budapesta din toate colțurile țării reprezentanții muncitorimeii umplând sala de ședințe a vechiului parlament, unde în trecut rar de se ridica vre-odată glas care să pledeze cu sinceritate pentru drepturile claselor desmoștenite. Congresul, în care au luat cuvântul, pe lângă fruntașii din capitală ai socialiștilor, mai mulți delegați ai socialiștilor din străinătate a votat o moțiune prin care decide proclamarea grevei generale pe un termen nelimitat. E un fapt de mare importanță acesta, ba poate deveni chiar istoric, dacă greva pusă în vedere și care promite că va lua proporții fără exemplu în trecut, — va avea succesul dorit.

La congresul de ieri al socialiștilor, a luat parte, afară de muncitori, și un numeros public din toate clasele sociale. Ca președinți ai congresului au fost proclamați Iuliu Peidl din Budapesta, G. Török din Debrețin, Iosif Szabó din Cinci Biserici și Iosif Kovács din Szombathely. După constituirea biroului, președintele Peidl, arătând scopul adunării, salută pe muncitorii prezenți și pe oaspeții din străinătate. În numele socialiștilor din Belgia vorbește delegatul belgian Vandersmissen, exprimându-și admirația pentru lupta eroică ce o poartă muncitorii din Ungaria în contra minciunii și teroarei, și arătând mijloacele de luptă ale tovarășilor belgieni.

Din partea socialiștilor din Austria vorbește delegatul Fridrich Austerlitz, iar în numele Croaților delegatul acestora Wilhelm Buksef. În timpul acesta se împărtășesc mii și mii de coale tipărite cu o moțiune, votată fără modificare de congres la sfârșitul desbaterilor. Moțiunea cuprinde, între altele, următoarele:

Congresul constată că proiectul de reformă electorală prezentat camerei de ministri Lukács nu corespunde nici promisiunii date de M. Sa monarhul și nici obligamentului luat de guvernul actual și de cele precedente. Prin urmare, congresul apelează la muncitorimea organizată să înceapă fără întârziere o luptă crâncenă contra acestui proiect și să o continue neîncetat până în momentul când va dispărea și proiectul și împreună cu el guvernul care i-a dat viața. De altfel vede cu bucurie și satisfacție că lupta a și început și că la această luptă se angajează și elemente din celelalte clase sociale în număr tot mai mare. În vederea luptei mari care va culmina în greva generală a muncitorilor, congresul invită toate organele și organizațiile partidului, să ia fără întârziere toate măsurile necesare, lucrând fiecare după putință și aducând orice jertfă și să se angajeze în interesul scopului urmărit. Cu privire la fixarea termenului, a duratei și a celorlalte amănunte, congresul dă împuternicire nelimitată conducerii partidului.

După pauză a vorbit referentul Ernest Garami, care a făcut un amănunțit istoric al luptelor pe cari le-au dat socialiștii în interesul sufragiului universal egal și secret. De mai multe ori în cursul vorbirii, oratorul Garami a fost întrerupt și admoniat din partea reprezentantului puterii publice pentru critica nemiloasă ce a făcut conducătorilor statului ungar.

Pe când și-a terminat Garami discursul, era deja cătră orele 2 după amiază (congresul s'a întrunit dimineața la 8), astfel că președintele

a aflat de bine să întrerupă desbaterile pe mai bine de o oră. La orele 3 lumea s'a întrunit din nou în număr și mai mare. Au vorbit pe rând fruntașii diferitelor branșe de meseriași și muncitori.

Apariția lui Justh în sala desbaterilor a produs un uragan de însuflețire în rândurile muncitorilor. Aplauzele și ovațiile au continuat minute întregi și când șeful independenștilor a părăsit după un timp oarecare sala, ovațiile au început din nou și mai multe sute de muncitori l-au petrecut până acasă.

În urmă s'au cetit telegramele și scrisorile de aderență dela organizațiile din provincă și apoi, după votarea moțiunii, pe la orele 7 congresul a luat sfârșit. Muncitorii s'au depărtat în liniște, astfel că poliția venită în mare număr, n'a prea avut mult de lucru.

Situație încordată.

Un ultimul al delegațiilor balcanice. — Demonstrația navaică a puterilor. — Se cere de urgență răspunsul Turciei.

Diferendul româno-bulgar.

Arad, 27 Ianuarie.

În aceste două zile din urmă încordarea situației a continuat să inspire aceiaș temere tuturor. Telegramme spun că delegații balcanici ar fi constituit o comisie specială pentru a se redacta din partea alianței rășboinice un ultimul, prin care Turcia să fie forțată a răspunde de urgență notei reuniunii diplomatice dela Londra. Dezideratul principal rămâne, firește, cedarea Adrianopolului. O nouă încercare asta, în succesul căreia, însă, înșiși delegații balcanici pun prea puține speranțe. Junii turci nu par învoiți să cedeze atât de lesne o nestemată din cele mai adorate ale imperiului lor.

De altă parte situația mai continuă a se agrava și prin conflictul româno-bulgar. Se svonește că guvernul României ar redacta la rândul său și el un ultimul la adresa Bulgariei. Știrea aceasta însă așteaptă să fie confirmată și noi avem convingerea intimă că diplomația română, conștie de respectabila forță armată pe care se razimă, va rămâne până în ultima clipă la înălțimea chemării.

O rază de senin împrăștie doar telegramele dela Petersburg, după cari spiritele rășboinice de acolo s'au calculat mult sub impresia ultimelor evenimente.

Dacă mai adăugim, că pentru prevenirea oricărei atitudini nesocotite din partea noului guvern al Turciei, puterile vor să facă în sfârșit gestul imperios: demonstrația navaică, — că vasele de rășboi ale puterilor sunt în drum spre rozalbele unde ale Bosforului, perspectiva ne imbie iarăși culori mai simpatice și trebuie să adastăm evenimentele cu cea mai bună încredere a noastră în înțelepciunea celor ce trebuie să prevină o sguduitoră mondială de efecte deopotrivă fatale pentru toate popoarele.

Știrile ce avem azi sunt următoarele:

Un ultimul al României?

Viena, 27 Ianuarie. — Situația internațională agravează în mod vădit conflictul româno-bulgar. Cercurile dela București consideră situația de critică, ceace apare și din următorul comunicat oficios al guvernului:

— După guvernul bulgar n'a comunicat nici

până astăzi în mod oficial cari ar fi compensațiunile ce acordă României, dl Mișu, ministrul României la Londra, a primit misiunea să ceară dlui Danell, ministrul bulgar, cu posibila urgență răspunsul oficial și categoric al Bulgariei.

Se svonește, că în caz dacă răspunsul Bulgariei nu va fi mulțămitor, guvernul român e hotărât să-i trimită Bulgariei ultimul.

Kiamil Pașa în fața tribunalului militar.

Constantinopol, 27 Iunie. — Sub prezidenția lui Zekki-Pașa guvernul junilor turci a constituit un tribunal militar. Până în clipa de față s'au operat vre-o 190 de areștări. Kiamil-Pașa, fostul mare vizir, va fi adus în curând în fața acestui tribunal. Resid-Pașa, fostul ministru de interne și Abdul-Rahman, fostul ministru de instrucție, sunt de asemenea puși în areșt preventiv.

Vasele de rășboi în drum spre Constantinopol.

Berlin, 27 Ianuarie. — Nimic nu demonștră mai evident seriozitatea stărilor din Turcia, decât că vasele de rășboi ale puterilor au fost deja lansate pe mare cu ordinul de-a ancora cât mai curând în apele Bosforului. Agenția telegrafică dela Petersburg, adevărat că desminte știrea asta și adaugă că flota rusească n'a primit nici un ordin de această natură, dar telegramele din Londra, Paris și Milano anunță de acord, că vasele puterilor au pornit deja spre Constantinopol. Din flota engleză au pornit vasele mari King-Edward și New-Zeeland, din partea Franței, două încrușișetoare, iar comandantul flotei italiene a primit așșderea ordin să trimită două vase, eventual mai multe chiar.

Accente de pace în Rusia.

Viena, 24 Ianuarie. — Între marile puteri se urmează tratative de cea mai mare importanță cu privire la evenimentele ce ar putea să urmeze. Guvernul Germaniei voinște să purceadă în deplină armonie cu celealte puteri și crede că e în interesul succesului păcei o procedură cât se poate de unitară din partea puterilor, pentru că numai așa vor putea fi înconjurată inamicitiile și numai așa vor putea fi aceste reduse la margini fixe, atât în ce privește locul cât și timpul în care s'ar anunța pericolele.

Oficiosul rus „Rosia” scrie, că Rusia e mai intim convinsă azi decât oricând până acuma, că rășboiul trebuie evitat cu cele mai extreme sacrificii chiar. Guvernul rus va face totul pentru ca să realizeze acest scop. Europa așteaptă din partea junilor turci aceleași intenții pacifice, pe cari le-a probat pas de pas în guvernul lui Kiamil-Pașa.

Tratatul de pace întrerupte.

Londra, 27 Ianuarie. — Delegații statelor balcanice aliate au instituit o comisie, care să redacteze ultimulul ce se va adresa Turciei. Prin ultimulul acesta delegații de pace ai statelor aliate declară că după ce Turcia n'a primit propunerile ce i s'au făcut, ei privesc continuarea tratativilor ca ceva superfluu. Conferința de pace va fi întreruptă și răspunderea o vor purta-o delegații turci. Astăzi delegații turci se întrunesc pentru ultima dată, pentru a hotărâ modul prezentării ultimulului.

Rășboiul va isbucni săptămâna viitoare.

Londra, 27 Ianuarie. — Agenția Reuter anunță: Delegații statelor balcanice aliate au hotărât întreruperea tratativilor. Hotărârea aceasta nu amintește însă și despre sfârșitul armistițiului. Cauza la aceasta e că guvernul din Sofia așteaptă încă răspunsul Porții și numai dacă Poarta va refuza cedarea Adrianopolului, va reîncheie ostilitățile. Deoarece însă Turcii nu

renunță cu nici un preț la Adrianopol, pe începutul săptămânii viitoare amănând reînceptarea războiului.

Tripla antantă urgitează răspunsul Porții.

Constantinopol, 27 Ianuarie. — Duminecă după amiazi ambasadorii Angliei, Franței și Rusiei s'au prezentat la Poartă și au rugat guvernul otoman a da cât mai îngrabă răspuns marilor puteri. Consiliul de miniștri s'a și întrunit imediat și a desbătut concipiarea răspunsului care probabil îl vor da Miercuri marilor puteri.

Noul guvern a comunicat ambasadorului austro-ungar, Palavicini, că în timp de 4—5 zile va da răspuns marilor puteri. Din declarațiile marelui vizir reiese că răspunsul va fi preventiv, dar în chestia Adrianopolului Poarta nu va putea ceda.

Armata grecească a început ofensiva.

Atena, 27 Ianuarie. — Lângă Bizani armata grecească a ocupat 3 poziții noi și ieri a început ofensiva pe întreaga linie.

Acțiunea marilor puteri.

Berlin, 27 Ianuarie. — Marile puteri conlucrează în deplin acord în interesul păcii. Ziarul semi-oficial al guvernului german, „Norddeutsche Allgemeine Zeitung” scrie despre această acțiune următoarele:

Nu există nici un motiv de bănuială, că unele mari puteri ar voi să se separeze de acțiunea comună pentru a-și valida părerea proprie în chestiile Orientului. Demersul comun al Europei nici decum nu intenționează presionarea Turciei. Aceasta nici decum nu e compatibilă cu principiul neutralității și ar avea numai urmări de îngrijorare. Marile puteri în interesul și spiritul armoniei generale continuă numai acțiunea pentru a preveni nouă îndușmăniiri sau dacă aceste totuși ar isbucni — a le localiza.

Viena, 27 Ianuarie. — Ieri seara la banchetul coloniei de aici a toastat și ambasadorul Germaniei, Tschirsky, care declarându-se asupra situației europene a dat expresiune speranței sale, că va succeda ca pacea să fie menținută.

Turcia primește ajutor bănesc din Germania.

Constantinopol, 27 Ianuarie. — Se vestește, că un consorțiu financiar german sub conducerea băncii „Deutsche Bank” va pune la dispoziție Turciei o sumă mai mare de bani pentru zidirea drumurilor de tramvae în Constantinopol. Contractul referitor la acest împrumut se va iscăli mâine. Se spune, că guvernul otoman a primit dela consorțiu german anticipații în sume mari, din cari se vor acoperi cheltuielile statului otoman.

Sultanul — prizonier?

Constantinopol, 27 Ianuarie. — Se răspândește cu stăruință șvonul că guvernul tânăr-turc fine pe sultan închis în palat și că Enver-bey pentru aceea a fost numit comandant al gardei dela palat, ca să țină la distanță de sultan elementele ce nu sunt pe placul tinerilor turci.

Atitudinea Rusiei.

Constantinopol, 27 Ianuarie. — Guvernul a întrebat pe ambasadorul Rusiei, ce atitudine ar avea Rusia în cazul când ostilitățile cu armatele aliaților ar reîncepe? N'ar ataca în acest caz și Rusia pe Turci? Ambasadorul rus a dat răspuns liniștitor, asigurând guvernul că Rusia va păstra și mai departe cea mai strictă neutralitate.

Biblioteca și obiectele lui Creangă — de vânzare.

Moștenitorii neîntrecutului povestitor Creangă, cărora le-a rămas pe mână o frumoasă bibliotecă și obiecte de preț, voiesc să înstrăineze aceste lucruri, să se scape de ele în orice chip. Valoarea lucrurilor moștenite e 2000 lei.

Acei cari sunt în stare să cumpere acele lucruri și mai ales poartă la inima lor adâncul interes față de literatura noastră, sunt încunoștiți înțai de binele care-l pot face dăruind biblioteca cumpărată vre-unei biblioteci publice, iar obiectele vre-unui muzeu românesc.

Biblioteca și obiectele cari se găsesc actualmente în „Bojdenca din Ticău”, la Iași, azi distrusă în parte de vreme.

80 volume, 30 legate, iar restul numai broșate, cuprinde: *Poezii de Eminescu*, adnotate de Creangă, *Abecedarul* și *Cărțile de cetire* ale povestitorului adnotate de el însuși, „*Convorbiri literare*” cu adnotări făcute de Creangă bu-cărțile rare ce cuprinde această modestă bibliotecă de *Alexandri* adnotate de Creangă. *Fântâna Blanduziei* adnotată de Creangă.

Ar trebui o coloană de ziar pentru înșirarea cărților sunt adnotate sau cuprind impresii și bibliotecă, am amintit aici cele mai de mare preț. Ca amănunt trebuie să se știe că absolut toate cărțile sunt adnotate s'au cuprind impresii și reflexii scrise de Creangă, 10 fotografii; Ioan Creangă la diferite vârste, mama, sursorile și alte neamuri. Un tablou mare. Câteva planșe și o schiță a lui Creangă.

Hărți și alte cromo-litografii colorate de Creangă, cari serveau elevilor dela școala trei Erah unde fusese institutor.

Obiecte: 1. O călimară de metal cu un condei de metal, 2. O icoană, 3. O oglindă, 4. Un metru făcut de lemn și iscălit de Creangă, având și data nașterii, 5. O țigaretă, 6. Un papuc de pus ciornic, 7. O fotografie în ulei, 8. Trei scoici de mare, 9. Un lanț de ceasornic, 10. Două tablouri, unul reprezentând pe Stefan cel Mare, iar altul o copie de pe tablou celebru, 11. Un tampion, 12. Un presparier, 13. O scrumelniță, 14. Diferite obiecte mai mici, 15. Dulapul lui Eminescu dăruit, 16. Un scrin, 17. O ladă brașovenească, 18 alte obiecte casnice.

INFORMAȚIUNI

Arad, 27 Ianuarie 1913.

Jubileul unui preot. Din Bozovicu ni se scrie: În ziua de sf. Ion comuna noastră a avut parte de o memorabilă sărbătoare, preotul nostru Ioan Brinzeiu serbându-și jubileul de 25 de ani. Nimbul serbării a fost ridicat prin distincția cu brâu roșu ce a acordat-o sfinției sale Prea S. S. Dr. Miron Cristea cu această ocazie. Actul s'a petrecut cu mare solemnitate, începând din presara zilei sitului Ion când corul românesc și nemțesc a intonat ocazionalele, în numele comunei bisericesti a adus felicitări d. Dr. Vladone, președintele comitetului parohial, în numele reuniunilor de pompieri d. Teofil Oszreczky, director de bancă deși nu român totuși într-o plăcută exprimare românească.

În ziua sf. Ion s'a celebrat oficial actul jubileului în biserica din loc slujba dumnezeiască servindu-se prin părintele Nicolae Bihoiu asistat de dnii preoți Suci din Mocerș și Balea din Sânt-Mihaie, ginerile jubilanului. Părintele Bihoiu între uralele mulțimei asistente cetind diploma de distincțiune a Prea S. S. episcopului Miron Cristea, a predat jubilanului brâuul roșu.

Corporațiunile din loc, comitetul parohial și epitropia — aceste două au dăruit jubilanului o cruce împodobită cu un admirabil mozaic și o cârje pe care au săpat o inscripție — au felicitat pe cel sărbătorit. La orele 2 d. a. a avut loc o masă la care au luat parte la 150 persoane. S'a toastat pentru Maiestatea Sa din partea jubilanului, pentru Pr. S. Sa episcopul Miron Cristea din partea părintelui Bihoiu, pentru jubilan din partea protopretorului Argelaș, primarului Csernik și părintelui Suci pentru jubilan, pentru mama jubilanului a vorbit d. Filip Iahn.

Președintele comitetului parohial, d. S. Vladone cetește apoi telegramele și scrisorile de felicitare.

Harnicului preot Ioan Brinzeiu, sărbătorit așa de frumos în urma meritelor culese în un sfert de veac, îi dorim încă multi ani aceeaș dreaptă păstorire. — Bozovicianul.

Botezul A. S. R. principelui Mircea. Botezarea A. S. R. principelui Mircea se va face, după cum am anunțat, Duminecă 20 Ianuarie la orele 10 dimineata.

Oficierea serviciului religios se va face de I. P. S. mitropolit primat asistat de toți membrii sf. sinod. D. C. Dissescu ministrul cultelor și instrucției publice a dispus să se facă o diplomă specială de botez, și care va fi semnată de M. S. regele și A. S. I. principele Eitel Friedrich al doilea fiu al M. S. împăratului Germaniei cari vor fi nași, de I. P. S. mitropolit primat, I. P. S. Pimen mitropolitul Moldovei, dnii miniștri, d. Dr. Istrati ca primar al capitalei și membrii sf. Sinod.

Fiindcă M. S. regele și A. S. I. principele Eitel Friedrich, cari vor fi nașii A. S. R. principelui Mircea, nu sunt de religie ortodoxă și nu ar putea asista ca nași la botez pe micul principe, care va fi botezat în credința ortodoxă, I. P. S. mitropolit primat, urmând tradiției și dreptului excepțional pe care-l are, va deslega M. S. regelui și A. S. I. principelui Eitel Friedrich, de a putea asista ca nași, pe A. S. R. principele Mircea.

Un alt gest patriotic în România. D. general Hârjeu, ministrul de război al României a primit din partea dlui Valerian Urseanu, decanul facultății de drept o petiție în genul dlui Cudalbu, de care au vorbit la timp toate ziarele. În cererea sa d. Urseanu, roagă pe d. ministru de război, să ia act că dăruiește de veci vitejilor ostași din comuna Gușoeni (Vâlcea), ostași care vor trece Dunărea și vor lua parte efectivă în războiul româno-bulgar câte 5 hectare de pământ fiecare, de pe modesta sa moșie, din sus zisa comuna, precum și văduvelor cu copii celor căzuți pentru patrie pe câmpul de luptă. D. ministru de război a adresat o călduroasă scrisoare de mulțămire dlui Valerian Urseanu.

Un scandal la curtea imperială rusă. La curtea imperială din Petersburg s'a întâmplat un nou scandal. Marele duce Andrei Vladimirovici, fiul cel mai mic al marelui duce Vladimir, a plecat în străinătate cu o baletistă, pe care o va lua în căsătorie. În acelaș timp se anunță că țarul va desface logodna fiicei sale Olga cu marele duce Dimitrij.

Din Sătmar. În Sisești și comunele din jur de sfințele sărbători au colindat „irozii” pe la case, având costume admirabile înfrumșetate de dna Rozalia Bodea. „Irozii” zile de arândul au trebuit neconținut să predea jocul lor feric și să distreze cu multă artă pe cei ce-i înconjurau.

Încă un locatar al Elyzeului. În timp ce Poincaré, noul președinte al republicii franceze, se pregătește să se instaleze în palatul preșidențial, ziarele franceze vorbesc despre un ciudat locatar de odinioară al Elyzeului. În 1879 după ce Jules Grévy fu ales președinte al republicii, i se atrase atenția că apartamentele Elyzeului nu-i vor fi suficiente. Surprins de aceasta, Grevy se duse singur să viziteze palatul în care avea să se instaleze în curând. Vizită toate apartamentele și mare i-a fost mirarea când constată că jumătatea unui etaj era ocupată de un locatar necunoscut lui. Era pedagogul copiilor fostului președinte, mareșalul Mac Mahon. Pedagogul refuza să părăsească palatul. „Sunt și rămân aici”, spuse el lui Grévy. În zadar încerca noul președinte să explice ciudatului locatar al Elyzeului că pedagogul copiilor mareșalului Mac Mahon trebuia să părăsească palatul odată cu plecarea vechiului președinte. Spune pedagogul că el n'a fost numit pedagog al copiilor lui Mac Mahon, ci al Elyzeului și deci atâta timp cât există Elyzeul, are el dreptul să ocupe jumătate din apartamentele unui etaj. Și ciudatul locatar al Elyzeului a știut să fie atât de ciudat încât n'a primit să pără-

sească palatul preșidențial decât după ce i se dădă drept compensație o funcțiune bine retribuită.

„Păcate mărunte”. În legătură cu informația publicată de noi sub acest titlu în numărul nostru 5 anul acesta, primim din partea dlor preoți *Vichentie Petroviciu și Eugeniu Munteanu*, amândoi din Toracul mic, declarația că sfinții lor n'au participat la adunarea partidului guvernamental ținută dăunezi în Béga-szentgyörgy. Luăm act cu plăcere de această declarație și adăugăm din parte-ne că nu ne-am îndoit niciodată de frumoasele sentimente românești de cari sunt inspirați dlor cu fiecare ocazie.

O nouă urgie a mamelucilor: proces pentru „Poporul Român”. În țara asta unde dreptatea n'are scaun, iar adevărul umblă cu capul spart, nu e de mirare că se poate întâmpla și un caz ca cel din Șardul-săcuiesc, unde Tigani s'au aleagă primar, călcându-se în picioare voința locuitorilor români. În Șardul-săcuiesc fiind ales jude renegatul Blága Miklós în strigătele unanime ale Tiganilor dresați de primpretore, doi Români au scris în foaia „Poporul Român” cu cuvinte pline de durere despre nedreptatea sălnică ce se face locuitorilor satului. Judele văzându-și onoarea în joc a intentat proces cetitorilor „Poporul Român” și în special preotului român de acolo, un foarte neliniștit „agitator” contra granitelor tirane — cari l'au cuprins și pe sfinția sa — ale episcopiei de Hajdudorog și contra tuturor meschinărilor ce le aplică administrația ungurească în aranjarea treburilor obștești ale satului. Toți cei citați în frunte cu sfinția sa s'au prezentat în 23 Decembrie la judecătoria din Nirașteu. Nici nu s'au început încă pertractarea, când frații Gavril și Petru Ilies au spus că ei sunt nelegiuții autori ai informației din Mai din „Poporul Român”. Advocatul judeului, percinutul dr. Lövi n'a fost însă satisfăcut căci voia să compromită pe dl preot, că sfinția sa ar fi pus la cale calomnierea de onoare a judeului prin presă.

În informația respectivă nu-i nici urmă de calomnie, ori de agitație contra legilor, ci un glas de durere pentru nerespectarea acelor legi, pentru nerespectarea cinstei și voinței cetățenilor peste al căror glas s'a trecut cu vederea.

Insă iscoditorii mameluci, paznicii isteți ai ideii de stat, văd mai mult decât alți muritori și tocmai de aceea găsesc și nod — în papură.

Procuratura din Oradea-mare decisese ca în 21 Ianuarie să se țină prima pertractare în Nirașteu, insă acuzatorul nu s'a prezentat, astfel că s'a amânat pe altădată.

Noi n'avem gânduri de răsvărire contra legilor, ci contra nerespectării legilor și contra sălbătăciei și nebuliei cu care se execută acele legi nu pe calea adevărului ce trebuie să-l cuprindă. Noi numai dreptății ne știm închina. — *Isailă*.

Pentru flota națională. În urma unei înțelegeri ce s'a stabilit între societățile de petrol din România, aceste societăți au hotărât să doneze în folosul apărării naționale, fiecare dintre ele producțiunea de petrol pe o singură zi. După socotelile făcute această producțiune atinge cuantumul unei valori de 3 milioane lei.

Rectificare. În nrul 4 al ziarului nostru am publicat o scrisoare de pe Valea Cărașului, în care corespondentul nostru scrie între altele, că „Reuniunea de cetire și cântări” din Cacova s'a înființat în urma intervenției faimosului deputat și profesor universitar Segeszku și în consecință nu urmărește scopuri românești, ci activitatea i-se mărginește la adunarea unui fond, cu ajutorul căruia să ridice o școală de stat în comună. Primim astăzi o scrisoare dela președintele reuniunii de cântări, în care ni-se cere să desmîțim cele scrise în sarcina reuniunii și a conducătorilor ei. Aceștia, scrie dl președinte al reuniunii de cântări din Cacova, n'aveau până în 12 Ianuarie nici cunoștință de intențiunile guvernului sau ale lui Segeszku de a ridica școală de stat în comună. Nu Reuniunea de cântări, ci așa zisul Polgári kör din Cacova lucrează în favorul școlii de stat.

x Iconostasul elegant este decorul cel mai frumos al bisericii. Deoarece statuetele pe iconostas numai omul de specialitate le poate executa, atragem atențiunea comitetelor parohiale să nu se lase înșelați de câtră meseriași escroci ci să se adreseze cu încredere în chestia acestor trebuințe bisericăști cunoscutului sculp-

tor Schmit Ferencz din Budapesta, X., Kőbánya ut nr. 53. care și-a câștigat cunoștințele în sculptură la academia de sculptură din München. Planuri execută gratis călătoria la fața locului o face pe cheltuelile proprii.

x Să cumpărăm pe seama domnilor pentru Crăciun cravate fine o'clock, bășmăluțe de mătășă de salon, garnituri de butoni pentru cămeși, cravate de mătășă lucrate cu mâna, veste moderne p. fracuri, la *Brachfeld F.*, furn. de curte, Budapesta, în colțul străzilor Dorottya și Gizella. E. 677.

x În atențiunea cumpărătorilor de pianuri. Reclamagii inventează fel și fel de mijloace de a înșela pe cumpărătorii de pianuri, prin ce apoi ponegresc bunul renume al firmelor cinstite și totodată dau publicului credul marfă proastă cu preturi mari. Din această cauză se cere ca publicul să fie mai precaut la cumpărarea de pianuri, pianine sau harmonii. În această privință se recomandă on. public firma *Renner Ferencz și Albert*, Temesvár, Józsefváros Hunyadi-utca, cel mai mare și mai vechiu magazin de pianuri din Ungaria-sudică. Aci se vând pianuri, pianine și harmonii chiar și pe lângă plătiri în rate favorabile. Corespondență în limba română.

x De voiți un bun medicament de casă contra reumei, durerilor de dinți etc. și un bun desinfecant al pielii (după ras, contra mătretii) întrebuințați spiritul de vin „Optimus” preparat de farmacistul Mr. Lt. Virgil Albescu Gurahont (Honztd). Depozite: Arad, farmacia Földes; Brad, Cutean; Timișoara, Lutye I. și Friker P. Gyárvaros; Cristior, Mateca; Deva, Balog; Boița, Ballass și Eisler etc. etc.

x Schimbare de local. Aduc la cunoștința on. public, că prăvălia mea din bulev. Andrássy nr. 15 am mutat-o în acelaș bulevard nr. 16, unde on. public va găsi un asortiment mult mai bogat de tot felul de articl. Mare asortiment de reticule pentru femei, pielării și alte cadouri de Crăciun.

Cu stimă: *Hegedüs Gyula*, prăvălie de peril, articl. de toaletă, parfumuri, arti. și pentru barbieri și întreprindere pentru imprumutare de mașini absoorbitoare de praș. Telefon 505 Arad, bulevardul Andrássy nr. 15. He. 608

ECONOMIE.

Dela „Solidaritatea”.

În legătură cu cererea de ajutor, pe care Biroul „Asociațiunii” a adresat-o zilele acestea băncilor noastre și al cărei text îl publicăm și noi în alt loc al revistei noastre, președintele „Solidarității” a emis și din partea sa apelul de mai jos prin care invită și insistă la băncile asociate să considere cât mai mult cererea primei noastre instituțiuni culturale. Publicând acest apel, îl recomandăm și din partea noastră celor interesați.

Onorată Direcțiune!

Ne dăm destul de bine seamă de greutatețile, ce le întâmpină băncile noastre la distribuirea cvotelor lor de binefacere din cauza multelor și diferitelor cereri de ajutor, ce li se prezintă din toate părțile.

Știm mai departe, că în anul acesta cererile de ajutor din cauza marilor pagube și nenorociri, ce a suferit poporul nostru, vor fi mai multe ca ori și când, din contră cvotele de binefacere — în urma crizei financiare prin care am trecut — vor fi mai reduse ca altădată.

În fine suntem în clar și cu faptul că la distribuirea ajutoarelor băncile noastre de regulă trebuie să considere — ceea ce altfel e și explicabil — în prima linie trebuințele speciale ale instituțiilor locale și din nemijlocita lor apropiere, așa că prea puțin le mai rămâne pentru cererile și ajutoarele instituțiilor de caracter general și din depărtări mai mari.

Dar deși ne dăm bine seamă de greutatețile înșirate în cele precedente, totuș împrejurări demne de considerat ne îndeamnă să vă rugăm în numele însoțirii băncilor noastre, ca de astădată mai mult, ca orișicând până acuma, la distribuția cvotei de binefacere a onor. dv. insti-

tut să fiți cu specială considerare la cererile de ajutor, ce vi le-a făcut biroul „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român” din Sibiu.

Astăzi nu mai este taină că „Asociațiunea” noastră se luptă cu cele mai însemnate dificultăți financiare și ceice au participat la ultima ei adunare generală știu, că tocmai din cauza acestor dificultăți s'au făcut însemnate restrângeri în buget, ba era să se casseze chiar și postul de conferențiar agronomic. Adunarea generală însă — deși a apreciat motivele propunerilor de reduceri bugetare — a hotărât să se susțină cel puțin postul de conferențiar agronomic, punându-și nădejdea în primul rând în spiritul de jertfă al băncilor noastre, despre cari a fost convinsă că vor veni cu mijloacele lor financiare în ajutorul „Asociațiunii” și astfel îi vor da posibilitate dacă nu mai mult, cel puțin a susține fără greutateți postul sus amintit. În urma acestor speranțe întemeiate așa credem, că e o datorință de onoare a băncilor noastre să facă tot posibilul să vină în ajutorul primei noastre instituțiuni culturale. Fără a mai insista deci asupra acestor chestiuni, a căror însemnătate o lasăm la aprecierea dv. vă rugăm să împărtașiți și „Asociațiunea”, noastră cu o parte a cvotei de binefacere ce vă stă la dispoziție din profitul anului trecut și, intrucât nu ați făcut până acum, să înscrieți onor. dv. instituit în șirul membrilor pe viață sau fondatori ai ei.

Mulțămindu-vă, sperăm că rugarea noastră va fi considerată și semmăm

Sibiu, la 24 Ian. 1913.

Cu toată stima:

Parteniu Cosma m. p.
președ. „Solidarității”.

Dintre institutele noastre de bani, membre ale „Solidarității” au cerut în anul acesta, până în prezent, revizori-experti pentru revizuirea încheierilor lor anuale, resp. s'au supus deja revizuirii, următoarele institute de ale noastre:

Agricola, Sebeșul-săsesc.
Bănăneana, Bucovet.
Banca Poporală, Arpașul de jos.
Banca Poporală, Dej.
Câmpeana, Mociu.
Chiorana, Șomcuta-mare.
Dunăreana, T. Cubin.
Economul, Cluj.
Izvorul, Sebeșul de jos.
Lăpușana, Lăpuș.
Mercur, Năsăud.
Olteana, Viștea.
Poporul, Săliște.
Sentinela, Satul nou.
Târnavăana, Sighișoara.
Tiblesana, Reteag.
Voileana, Voila.
Vulturul, Tașnad.

On. noastre institute de bani sunt din nou rugate, ca atunci când cer delegarea revizorului expert să indice totodată numele revizorului, care a efectuit la ele, ultima revizie.

Profitul anual al Băncii Austro-Ungare.

Zilele acestea s'a publicat rezultatul de afaceri al Băncii Austro-Ungare de pe anul 1912. Acest rezultat se arată în un foarte frumos profit net, un astfel de profit, cum Banca Austro-Ungară nu a mai avut niciodată până acum. Profitul ei de pe anul trecut e de cor. 40,079,628.

Poate nu este fără interes pentru cetitorii noștri a ști cum se distribuie acest profit, dat fiind că — în deosebire de alte bănci — modalitățile de împărțire sunt unice în felul lor. Conform statutelor băncii noastre de emisiune, din profitul curat se solvește mai înainte de toate acționarilor ca dividendă 4%, adică după capitalul social de 210 milioane cor., o sumă de dividendă 8.4 mil. cor. Din rest se dau apoi 10% ca dotație pentru fondul de rezervă și 2% ca dotație pentru fondul de pensiune. Dacă, după detragerea acestor sume, restul este mai mic ca 8.4 mil. cor., atunci jumătate compete acționarilor ca dividendă și jumătate celor două guverne dualiste. Din contră dacă acest rest ar fi mai mare ca 8.4 mil. cor., atunci până la concurența sumei de 8.4 mil. jumătate e a acționarilor și

jumătate a celor două guverne, iar din ce trece peste această sumă numai 1/3 parte compete acționarilor și 2/3 părți la cele două guverne. În sfârșit dacă și restul acesta este așa de mare încât din această ultimă 1/3 parte s'ar putea acoperi o supra dividendă de peste 1%, atunci proporția de 1/3 parte rămâne valabilă numai până la suma de 2.1 mil. cor. (adecă tocmai 1% a capitalului social) iar din excedent partea guvernelor se urcă la 2/3 părți și a acționarilor se reduce la 1/3 parte.

De când e banca însă nici odată până în anul trecut nu a ajuns să se poată pune în vigoare în întregime dispozițiile de împărțire a profitului curat. Profitul era mai mic, și prin urmare și modalitățile de împărțire mai puțin complicate. În anul acesta însă împărțirea se va face în modul următor:

Profit curat	K 40,079,628.—
4% acționarilor	.. 8,400,000.—
Rest	K 31,679,628.—
10% fond. de rezervă	K 3,167,962.—
2% fond. de pens.	.. 633,592.—
Rest	K 27,878,074.—
acționarilor (1/3)	K 4,200,000.—
celor două gov. (2/3)	.. 4,200,000.—
Rest	K 19,478,074.—
acționarilor (1/3)	K 2,100,000.—
celor două gov. (2/3)	.. 4,200,000.—
Rest	K 13,178,074.—
acționarilor (1/3)	K 3,294,518.—
celor două gov. (2/3)	.. 9,883,556.—
Rest	.. 13,178,074.—

Rezumând, constatăm că din profitul curat de K 40,079,628.— se vor da:

acționarilor	K 17,994,518.—
celor două guverne	.. 18,283,556.—
fondurilor de rezervă și pensii	.. 3,801,554.—
Total	K 40,079,628.—

Dacă examinăm mai deaproape cifrele de mai sus, observăm că cele două guverne primesc din profitul băncii de emisiune mai mult decât partea ce compete acționarilor, ceea ce până astăzi nu a obvenit. Naște acum întrebarea: cum se împarte cvota guvernelor între cele două state? Relativ la acest obiect, e bine să se știe că cheia nu este fixă (cum e de ex. la finanțele comune) ci variază după partea cu care cele două state contribuie a afacerile băncii. Astfel cu cât partea de afaceri a unui stat e mai mare, cu atât îi este și mai urecă cvota din profitul băncii. Pe aceste baze calculate părțile celor două state, rezultă că din suma de cor. 18,283,556.— în anul acesta Austria va primi 44.4%, iar Ungaria 55.6%, dovadă, că aceasta din urmă are o parte mai mare din afacerile băncii de emisiune ca cea dintâi. În anul trecut cvota Austriei a fost de 51.72%, iar a ungareiei de 48.28%.

Dividenda la Banca Austro-Ungară în anul acesta va fi cor. 120 de acție, adecă de 8.57% a valorii nominale a acțiilor. „R. E.”

Bibliografie.

„REVISTA LUCEAFĂRUL”

Revista „Luceafărul” cu 1 Ianuarie 1913 intră în anul al XII-lea de existență. Ce a făcut revista „Luceafărul” pentru cultura românească în cei unsprezece ani de existență, credem că e de prisos să o mai spunem. Cei cari sunt în curent cu mișcarea noastră culturală, literară și artistică știu, că „Luceafărul” a stat în serviciul renașterii culturii naționale din ultimul deceniu, grupând în jurul ei pe cei mai de seamă scriitori dela noi și din România. Tinerii scriitori din Ardeal și-au făcut cariera literară în coloanele revistei „Luceafărul”. Numele lor e nedespărțit de această revistă, care, ca și „Sămănătorul” din România, înseamnă un popas nou în istoria literaturii românești. Revista „Luceafărul” mai are meritul de a fi o revistă artistică și literară pentru familiile culte. Orice familie, care a vrut să aibă în casă o revistă de actualitate și frumoasă, a ținut să o aboneze. E cea mai răspândită revistă dela noi. Numărul abonaților trece peste trei mii.

Revista „Luceafărul” publică articole, nuvele și în fiecare an, câte-un roman original. În 1913 va publica romanul „Arhangeli” de I. Agârbiceanu. În acest roman se zugrăvește viața băieșilor din Munții-Apuseni.

Revista „Luceafărul” mai publică adausuri artistice în colorii sau heliografate și ilustrații în text. Apoi adausuri muzicale și distractive.

Condițiile de abonament:

Ediția simplă.	Ediție de lux.
In Austro-Ungaria:	In Austro-Ungaria:
1 an 20 cor., 6 luni 10 cor.,	1 an 26 cor., 6 luni 13 cor.
Pentru preoți, învățători și studenți:	
1 an 16 cor., 6 luni 6 cor.,	In România și străinătate:
In România și străinătate:	1 an 32 cor., 6 luni 16 coroane.
1 an 26 cor., 6 luni 13 cor.	

Ediția de lux fiind tipărită pe hârtie cromo, ilustrațiile ies cu mult mai frumoase, încolo e identică cu ediția simplă, tipărită pe hârtie velină, anume aleasă pentru ilustrații.

Abonamentul se plătește înainte, la începutul fiecărui an.

Premiile revistei „Luceafărul”.

Revista „Luceafărul” dă tuturor abonaților, cari își achită abonamentul în cursul lunii ianuarie 1913 cărți și reproduceri artistice în preț de 5 cor.

Intre cărțile, pe cari le trimite franco cenzorilor e și noua carte a dlui Octavian Goga, „Insemnările unui trecător”, care se vinde cu trei cor. Intre reproducerile artistice sunt tablouri din pictura clasică și românească.

Ceice nu achită abonamentul în cursul lunii ianuarie 1913 nu au dreptul la aceste premii.

Rugăm pe toți binevoitorii culturii românești să răspândească „Luceafărul”.

Administrația revistei „Luceafărul” Sibiu (Nagyszeben)

Nouă bucurie vestim obștei românești: Icoana cu chipurile lui Horia, Cloșca, Crișan a fost scoasă de sub tipar! E o icoană națională, lucrată cu multă grijă, în colorii, și se află de vânzare la „Librăria Națională” S. Bornemisa din Orăștie (Szászváros). Icoana capilor revoluției dela 1784, e făcută după chipurile care se află în Muzeul-Bruckenthal din Sibiu, chipuri de pe vremea lui Horea, făcute de un pictor de atunci la cererea guvernatorului Ardealului, ca să rămână chipul răsculătorilor țărani. De pe acele tablouri din Muzeu s'a luat fotografie, iar după fotografie a făcut Librăria icoana asta. Așadar e chipul cât se poate de credincios a eroului Horia și a soților săi. Se poate căpăta pentru suma de 2 cor. 50 fil., franco, — iar franco-recomandat (când e sigur, că nu se perde pe poștă), pentru cor. 2.75. — Cei cari comandă la un loc 10 bucăți, le capătă în loc de 27.50, cu numai 21 cor.! Cereți toți această icoană frumoasă, care e o podoabă vrednică a casei fiecărui Român. Prețul să-l trimiteți înainte, căci cu ramburs nu se trimite icoana!

Tot aci și tot cu acel preț: **Intrarea lui Mihai Viteazul în Alba-Iulia.** Cine comandă amândouă chipurile de-odată, cruță cheltuiala de poștă, la unu din ele! Cu 4 cor. 70 fil. (în loc de 5 cor.) le capătă pe amândouă franco, sau cu 4 cor. 95 franco-recomandat, în loc de 5.50. Trimiteți prețul înainte la: „Librăria Națională” S. Bornemisa Orăștie—Szászváros.

A apărut revista pentru literatură, artă și știință „Luceafărul” nr. 1. 1913, e următorul cuprins bogat și variat:

Octavian Goga: An nou — vremuri nouă. Maria Cunțan: Foi în vânt, poezii. I. Agârbiceanu: Pace. I. N. Părvulescu: La nuntă, poezie. Octav Minar: Eminescu și „Junimea”. Ecaterina Pitiș: Cântec, poezii. I. Agârbiceanu: Arhangeli, roman. Gheorghe Stoica: O țară nenorocită. Dr. C. Oprean: † Spiru C. Haret. Dări de seamă: Traian S. D. Șoimu: Pompiliu Eliade: Cu privire la Maurice Maeterlinck. Cronici: Radu S. Dragnea: O problemă literară. I. T. Lais: Serbările Hurmuzăcheștilor. — Un colț de muncă. Senin: Scrisoare din Beiuș. D. N. C.: I. Mineu. Insemnări: S. S. R. Inmormântarea lui Sp. Haret. „Der Pandur”. Sposalizio. Mai aveți vreme pentru artă? Monografia completă a lui Leonardo. — Poșta redacției. Ilustrațiuni: Raffael: Lo sposalizio. Războiul din Bal-

cani: Soldați turci pe vremea armistițiului în linie de apărare la Ciataldga. Infrățirea trupelor muntene-grene și sârbești după cucerirea coastei adriatice în (orașul Alessio, la 19 Noemvrie 1912). În fața orașului Monastir. O redută părăsită de trupele turcești. Tabloul „Junimei” în prima ei formație. Războiul din Balcani: Popasul trupelor sârbești în Albania, la Alessio, după un marș forțat. După lupta dela Ciataldga. Lupta dela Tabaroș. Femeile muntene-grene pansând pe răniți. Un turc din Bulgaria la arat. Enigma austriacă: Pace sau războiu?

Alex. Lăpădatu: *Activitatea istorică a lui Nicolae Dănușeanu (1846—1911)*. De mult se simțea lipsa unei juste aprecieri asupra operei monumentale pe câmpul istoriei noastre naționale a lui Nicolae Dănușeanu, și până azi, excepționând unele articole apărute din incidentul morții marelui dispărut, nu ne-am învrednicit de o critică minuțioasă, care să înmormânteze indiferentismul lumii românești datorare să se intereseze de opera acestui savant. Cartea dlui Lăpădatu are darul de a pune în adevărată lumină istorică vastele și conștientioase studii ale marelui fiu al Ardealului. A apărut în București, Tip. Carol Göbl.

Vasile Lascar: *Discursuri politice, un voluminos op de 1102 pagini, cari lămuresc strălucita carieră de bărbat de stat a României: Vasile Lascar, Monumentul acesta de pietate l'a ridicat dl Mariu Theodorian-Carada.* București, Tip. Dimitrie C. Ionescu, strada Câmpinean 9. Prețul 10 lei.

Al. Tzigara-Samurcaș: *Muzeul Național din București, cuvântare rostită la punerea pietrii fundamentale a viitorului Muzeu Național.* București, Minerva.

Revista politică și literară cu articoli de Soveja, Ion Bentoiu, Heradit, Al. Marghiloman, P. P. Carp, I. Naum-Inau, Cronicar.

Noua revistă română cu articoli de Victor Gr. Mihăescu, Ion Trivale, Mihail Sorbul, D. Iacobescu, Const. Stoica, Marin Theodorian-Carada, Marin Ștefănescu etc.

La Librăria „Tribunei” se află de vânzare următoarele cărți:

Calendarul Partidului Național Român din Ungaria și Transilvania. Prețul 60 fil. + 20 fil. porto.

Amicul Poporului. Prețul 70 fil. + 20 fil. porto.

Posnașul, calendar glumet 60 fil. + 10 fil. porto.

Calendarul săteanului, 30 fil. + 10 fil. porto. Calendarul național (Orăștie) 40 fil. + 10 fil. porto.

Calendarul diecezan (Arad) cu șematism 45 fil. + 10 fil. porto.

Contele San Salvadore, Don Juan rege. Viața și aventurile lui August al II-lea. (Bibl. Flacăra Nr. 15.) Prețul 80 fil. + 5 fil. porto

La Librăria Tribuna se află de vânzare cele mai frumoase ilustrate cu inscripții românești.

POȘTA REDACȚIEI.

Dlul Tr. V. T. În curând vor urma toate. Salutări. „Plugarul”, Igrîș. N'aveți dreptul decât în legătură cu o societate comercială.

Redactor responsabil: Constantin Savu.

IN BUCUREȘTI
Laboratorul „Dr. Robin”

5 str. I. C. Brătianu 5.

Director: Dr. V. Buzădău.

ANALIZE DE SÂNGE

pentru sifilis (Wasserman),
spute, urini, fecale, (scavne)
și orice analize medicale. ::

— Lămuriri la cerere. —

Subsemnatul caut un
candidat de avocat
cu praxă pe lângă condițiuni favorabile.
Postul e a se ocupa numai decât Ofertele
să mi-se trimită deadreptul mie
Dr. Iean Hloa,
advocat Mateș.
(Hi 823-8)

Anunț.

Caut pentru 1 Februarie 1913 un
candidat de avocat pentru
cancelaria mea advocațională. Preferiți sunt
cei cu practică. Renunțare după învoială.
Dr. Constantin Moga,
advocat în Brașov.
(Mo 738)

AVIZ.

Nou medic român în Buziaș. D-nul Dr.
DIMITRIE BORCA face cunoscut, că s'a așezat
în Buziaș ca medic la „Krankenassă” și și-a
inceput praxa medicală, ca operator și specialist
în morburile femeiești, — asupra cărei împreju-
rări atragem atențiunea Românilor din partea
locului.
(Bo 760)

Caut

un **candidat de avocat român.**

Cei cu praxă preferiți. Postul a se ocupa în 1
Februarie 1913.
A se adresa la:

(Po 819-5)

Dr. Iustin Pop,
advocat în Deva.

Vindem dela 100 litre în sus sau și
per vagon

Rachiu de prune curat

simplic sau întors (prefript) cu prețuri mo-
derate.

„PRUNA”
societate pe acțiuni Industrială și comercială
în MAROSILLYE.
Pu 822-3-(248)

Manuale folosite și noi

pentru toate instituturile de învățământ precum
și hârtie și revizite de scris se capătă cu pre-
țuri ieftine la librăria **Pichler Sándor**, Arad
Piața Libertății (Szabadság-tér) nr. 1.
Pi 307-100)

Komáromy Sándorné
atelier de corsete

Murăș-Oșorhelu (Marosvásárhely)
str. Szentgyörgy nr. 6, etaj.

(Lângă hotelul Méder).
Cel mai cunoscut atelier.
Numeroase scrisori de re-
cunoștință precum și ex-
periențele câștigă în de-
curs de 15 ani dovedesc
croiul modern al corsetelor
executate în atelierul meu.
Corsete parisiene și mare
asortiment de îndreptă-
toare. Reparaturi se pri-
mesc. Sală specială pentru
încercare. Comenzile din
provincie se exec. prompt
și conștiințios.

(K. 586-80)

Ba 116-2807)

Gustați

Berea SLEPING-car
din fabrica „Bragadiru”

ILIE BURĂ

lăcătuș artistic și pentru zidiri,
BISERICA-ALBĂ Str. Orșova Nr. 4 (casa proprie).

(Ba 110-66)

Primește ori-ce lucrări de bransa aceasta
precum: stringerea cu fer a zidurilor, pre-
gătirea de porți și garduri de fier, bal-
coane, trepti, îngrădiri de morminte, cămine
și cuptoare etc. executate artistic și prompt.
Primește totodată spre efectuare totfelul de
reparaturi atingătoare în bransa aceasta
pe lângă prețuri ieftine și serviciu punctual.

MAȘINI

pentru industria cimentului,

Fabrică pentru țevi
de ciment, presă pen-
tru table de ciment
și aranjează fabrici
complete din ciment

Hazal fémlemez és cze-
mentgyári gépgyár r.t.

BUDAPESTA, VI.,
Reller Ferencz-u. 66.

TELEFON: 93-13.

Atelier mecanic și electrotehnic.

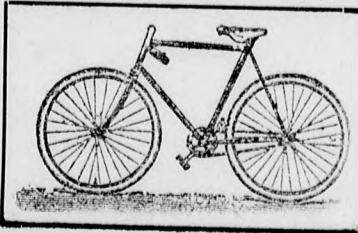
Beregszászy Antal Z.

Vârșet-Versetz str. Deak Ferenc nr. 10.
vis-à-vis de biserică românească

Execută totfelul de lucrări
în bransa aceasta și anume
mașini de cusut, biciclete,
gramofone, aparate pen-
tru cinematografe, apa-
rate fotografice, instru-
mente speciale și brevete,
precum și introducerea
curentului electric și
rețea telefonică, — cu
prețuri ieftine.

Serviciu prompt și conștiințios.

Ba 875-30

Braun Antal

primul fabricant de instrumente mu-
zicale în Ungaria-de-sud

TIMIȘOARA-CETATE (Temesvár
Belváros), str. Prinț Eugen nr. 14
(Casa proprie).

Cel mai mare, mai
ieftin și mai reanu-
mit magazin de in-
strumente muzicale
în Ungaria-de-sud.
Mare depozit de
violini, cimbele cu
tonuri curate și pu-
ternice, — fabricate
proprie, precum și instrumente de metal, de
lemn, de suflat, — cu arcuș și instrumente de
lovit. Specialist în executarea instrumentelor
cu arcuș și de metal și reparator pentru
tromboane acustice. Se garantează pentru to-
nuri curate și puternice! Expedează instrumente
muzicale pentru orchestre, cu prețuri foarte
moderate. Mare asortiment de achiziție mu-
zicale.

Reparaturile se execută prompt și con-
științios, pe lângă garanță. Catalog ilustrat
gratis și franco.
(Ba 178)

D. CEPENARIU

croitor pentru domni

Bistrița str. Lemnelor 41.

Magazin perma-
nent de specia-
lități de materii
veritabile en-
glese, cari sa-
tisfac și gustu-
rile celor mai
moderne.

**Haine și
pardesii**

pentru domn
după croiul cel
:: mai nou ::

Ce 193-30

Prima fabrică de trăsuri, cu instalațiuni
de mașini este a lui

Kovács István

TEMESVAR-JÓZSEFVÁROS
str. Fröbel nr. 58 (casa proprie),

fabricant de trăsuri și au-
tocaroserie

furnisorul postelor reg. ung. și mehaniz-
melor militare.

Mare depozit permanent de totfelul de
trăsuri și calese noi și folosite.

Atelier de reparație. Ateliere de făurire,
rotarie și de lustruit.

(K. 536-30)

Cel mai modern atelier de specialități de corsete din sudul Ungariei. Aduc la cunoștința on. dame, că execut cele mai elegante legătoare de casă pentru pânțele și corsete mari (Princés), la cari întrebuițez numai oase veritabile de pește.

Prețuri moderate!

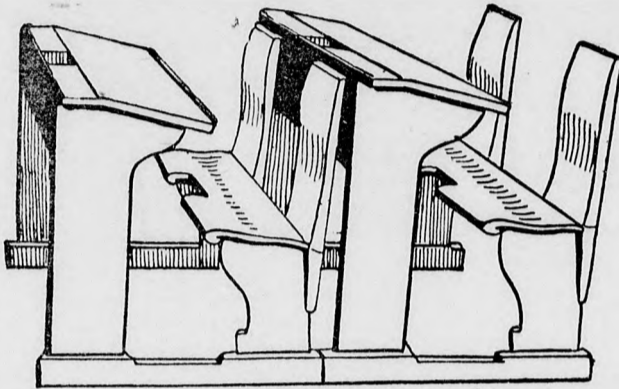
văd. Teodor Faur

Timișoara—Ioșefin, strada Török nr. 1.

Atelier de model. Deva, Petrojeni, Vârșet, Panciova, Becicherecul-mare, Madoș, Beregszász Törökbecse.

(Te 648—)

CORNEL JUCU

mare stabiliment pentru aranjamente moderne de școale și birouri.

LUGOS,

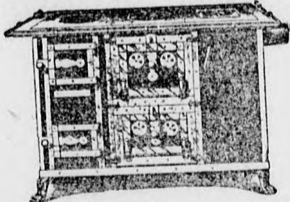
strada Hunyadi 11 și Corvin 9.

Telefon 24.

LEOPOLD KÖBER

LĂCĂTUȘ PENTRU CLĂDIRI ȘI LUCRĂRI DE ARTĂ și atelier pentru aranjamente cu gaz, apaducte și canalizare MEDIAȘ (MEDGYES) str. Aló Kovács n-rul 23.

Execută orice lucrări și reparări în această branșă și anume lucrări de fier pentru clădiri, porți de fier, grații pentru morminte, vetre de fier și matrațe de fier, din material foarte bun, apoi introducere de apaducte și canaluri cu prețuri ieftine și pe lângă garanță.

(K 464—)

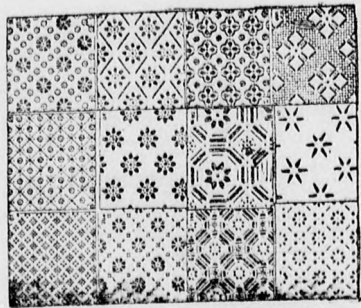
(Bo 423—)

Bozsó Mátyás

fabrică de ciment și întreprindere de zidire

Alba-Iulia (Gyulafehérvár).

Execută: padinentări de terazzo, — granit, — mozaic, — beton, — cheramit și — mozaic: precum și canale de beton și fundamente pentru mașini, lucrări de ciment și beton, iesle, fântâni arteziane și bazeuri, poduri etc. cu prețuri moderate; serviciu prompt.

Un milion altoi de viie

din soiurile cele mai distinse pentru vin și masă. — Viță americană cu și fără rădăcină și ochiuri pentru altoi din toate soiurilor se află de vânzare la pepinăria Domnului românesc din Babalna lângă Orăștie a cărui proprietar e Dr. Aurel Vlad.

Fiind pepinăria noastră bine îngrijită n'a fost atacată de peronosporă, altoii sunt foarte frumoși și dezvoltati la perfecție. Pentru vița liferată din pepinăria noastră, garantăm că soiurile sunt curate după cum sunt notate în catalog.

Fie care viticultor și proprietar de viie să se adreseze cu toată încrederea pentru altoi de viță trebuincioși la jos semnata administrație fiind asigurat că vor fi serviți conștiințios, solid și prompt.

La cerere să trimită gratis și franco catalogul despre altoi de viie cu prețuri și cu îndrumări practice pentru plantarea și lucrarea nouelor vii. Se primesc băieți de români la cursurile practice pentru altoi, de viță. Condițiunile de primire la cerere se vor trimite.

Administrația „Domeniului din Bobalna”
(A 539) Babalna (u. p. Szászváros).

Hainele nu se mai strică!

și nu mai trebuie curățite cu peria dacă le dai spre curățire la institutul Văduva Engel Vilmos, în Făgăraș.

Provăzută cu mașini moderne și aranjat pentru curățirea chimică a hainelor, văpsirea stofelor și curățirea penelor de perini. Pentru curățirea unei îmbrăcăminte de bărbați 3 cor. La comanda dela 10 cor. în sus expedarea se face franco.

Hainele de bărbați dame, și copii, perdelele, broderiile, stofele mobilelor sau penele de perini. Paltoane de piele se văpsesc în colorii întunecate, durabile și cu garanță. Văpsirea hainelor de doliu se execută grabnic.

(E 504—)

P. T.

Am onoare a aduce la cunoștința on. public din loc și provincie, că după o lungă călătorie de studii în Viena în institutul de artă KOZEL, fotograf de curte

ATELIERUL FOTOGRAFIC

din MEDIAȘ, bulev. Pieței nr. 14—15, l-am aranjat conform cerințelor moderne, cu cele mai noi aparate fotografice; totodată mi-am angajat și un conducător expert pentru atelier. În urma acestora sunt în plăcută poziție a satisface tuturor pretențiilor onor. public. — Rugând binevoitorul sprijin al on. public sunt

Cu deosebită stimă:
IDA GUGGENBERGER.

(Gu 466)

Montați de ghete de teamnă.

Ghete de prima calitate, cu marca Salamander, pentru domni și doamne

Coroane 16-50 și 20-50.

Magazin special WEINBERGER JANOS

Te 247—156 **magazin de ghete**

ARAD **TIMIȘOARA**

Strada Adria nr. 29 (Timișoara) Cetate-Belivara, Măgurele nr. 10.

ATELIERUL DE FOTOGRAFIAȚI A LUI CI 136—66

Csizhegyi Sándor

Cluj-Kolozsvár, piața Mátyás király-tér nr. 26.
(Lângă farmacia lui Hintz).

Aci se fac și se măresc cele mai frumoase fotografii deasemenea acvarele, picturi în olei, specialități în pânze ori mătase, cari prin spălare nu se strică. La firmă fiți cu băgare de seamă să n'o confundați, Cluj (Kolozsvár), Piața Mátyás király-tér nr. 26, lângă farmacia lui Hintz, — Referindu-vă la acest ziar veți avea favor în preturi.

Hlobil János

Primul institut cu putere electrică în Lugoj pentru vopsirea stofelor, curățirea chimică a îmbrăcămintelor — și spălarea cu aburi —

LUGOJ, str. Bisericii 6.

TELEFON: 218.

Primește totfelul de comande pentru vopsirea și curățirea hainelor de bărbați, dame și copii; precum și spălarea gulerilor, manșetelor, perdelelor și călcarea lor pe lângă prețuri ieftine. Comandele din provincie se execută prompt și conștiințios. (Ho 534—30)

Dacă suferi în dureri de stomac!

Fără durere în timpul cel mai scurt și cu siguranță, chiar și în cele mai neglijate cazuri, folosește

„LAXA” (purgativul de fier) a lui SÁNDOR,

care curățește stomacul și intestinele de toate materiile nefolositoare cari sunt lipite de ele și prin aceasta împiedecă incuierile și toate morburile ce ar proveni din aceste, ș. a.: durere de cap, sgârciuri, arsuri, apăsare de stomac, iritare de vomare, greață, răgăieli etc.

O sticlă costă 50 fil., 6 sticle deodată 2-50 fil., 12 sticle 5 coroane.

Efectul purgativei de fier „LAXA” va fi permanentă dacă deodată cu ea folosim

„Regenolul” balsam de stomac a lui SÁNDOR

„REGENOLUL”, această esență de stomac vindecă orice soi de morburi de stomac și intestine precum și durerea de cap, curgerea (năpădirea) de sânge, curăță sângele și face apetit în gradul superlativ. În cazuri de colică și iritație de vomare în timpul cel mai scurt are efect.

O sticlă cu îndrumările de lipsă costă 1-20 fileri.

Originalul „LAXA” și „REGENOLUL” se poate afla la preparatorul original:

SÁNDOR ZOLTÁN
farmacist în Erdőscentgyörgy (Ardeal).

Fiecare sticlă e provăzută cu vigneta „INGERUL” la ce e de recomandat să fie cu atențiune!

(Sa 572—)

Sticlar pentru zidiri și portaluri

(magazin de table de sticlă și de oglinzi).

Execut lucrări pentru zidiri noi, sau totfelul de reparări prompt și cu prețuri ieftine. Expediez ieftin rolete mecanice de pânză și trestie — — pentru ferestre — —

(Fi 226—50)

FRIED FERENCZ

ARAD, strada gróf Apponyi Albert nr. 15—16.

TELEFON 909. TELEFON 909.

Mașini de cusut SINGER

biciclete
gramofoane
plăci

mai ieftine se pot că-
păta la

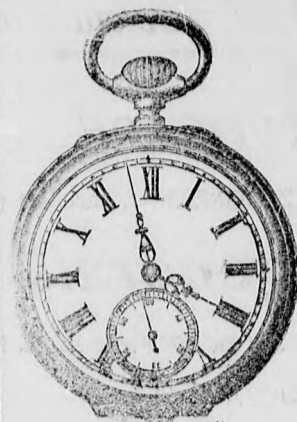
Habán József

műszerész (mechanic) (Ba 200-60)

Budapesta, VII. Almásy-tér 14

Catalog de prețuri ilustrat se trimite gratis.
Correspondență în limba germană și maghiară.

Reparări execută ieftin.

(Ba 147-104)

Cele mai bune
oroloage

cele mai solide și cele mai moderne

Juuaericaale

atât pe bani gata, cât și în rate pe lângă che-
zărie de 10 ani și prețuri ieftine, livrează cea
mai bună prăvălie în această privință în întreaga Ungaria

Branswetter János

orologer în SZEGED

CATALOG CU 2000 CHIPURI SE TRIMITE GRATUIT.

Notă: că numai aceia vor primi catalogul gratuit cari îl cer cu provocare
la ziarul „Românul” (adeea scriu că a ceit anunțul în „Românul”). Core-
pondențele se fac în limba maghiară, germană și franceză.

Magazin de lucruri de mână pen. femei de decoruri
lucrate cu mâna. — Tipar de lux și atelier de desen.

KELLNER ZOLTAN

Timișoara-Cetate (Temesvár-Belváros), Strada Mercy (Casa Galgon).

Mare asortiment de cele mai moderne perdele, bomfemme, storuri, vitrage.

Bomfemme	—	—	—	dela 10 cor. în sus.
Vitrage	—	—	—	1 " " "
Perdele de pânză	—	—	—	18 " " "

Totfelul de fugare incepute, terminate, brodate și desenate, milieuri, perine.
:: velințe acoperitoare pentru pianuri, cimbale și scaune cu leagăn. ::
:: Mare asortiment de covoare de Smirna și de pierne. ::

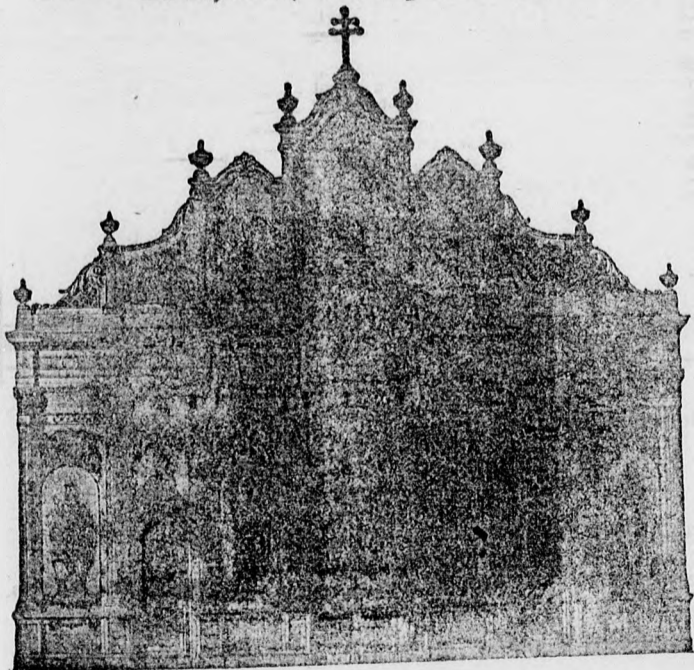

(K 145-30)

Schmidt János succesor Schmidt Ferencz

instituit pentru ridicarea altarelor în

Budapesta, Köbányai-ut 53.

Pregătește: altare, amvoane, cripte, statui sfinte și
întregul aranjament bisericesc, în orice stil, conform
pretenziunilor artistice și pelângă prețuri convenabile.
Se recomandă ca specialist, de München la renovarea alta-
relor vechi. Planuri și cataloage trimite gratuit precum și
primirea muncii o face pe spesele sale proprii.

Prețuri moderate.

Condiții favorabile de plată.

(SI 160-60)

THE VERA

American Shoe
Cele mai perfecte
Cele mai comode
și mai durabile
ghete americane

Gesellschaft reschitz

din timpul
modern pen-
tru dame,
domni și
copii se află
numai în
asortimentul
prăvăliei de
ghete, pălării și articlii
de modă pentru băr-
bați alți

Made by
Rice & Hutchins
Boston, Mass. U.S.A.

BUCHSBAUM és T-sa
ARAD. Telefon 442.

Cereți prospect!

(Ba 233)

